

MEDVOJNI KOMUNISTI PRIPOVEDUJEJO

Iz taborišča v partizane

Jože Malič se je rodil leta 1917 na Vinici. Tam je bil tudi avgusta 1941 sprejet v KP. Zakaj se je tako odločil in postal njen član? »Predvsem zato,« se spominja, »ker na Vinici takrat ni bilo partijske celice, čutili pa smo potrebo po njej. Komunisti iz Črnomlja so sodili, da sem dovolj zrel za vstop v njihove vrste.«

Po sprejemu v partijo so se dogodki hitro vrstili drug za drugim. Jože Malič nam jih je pripovedoval kot nekaj vsakdanjega. Govoril je predvsem o podatkih in skoraj nič o veselju, bolečinah, strahu — občutkih, ki so ga prav gotovo navdajali v tistih dneh. Le to je dejal, da je imel res srečo, ker je sploh ostal živ.

Takoj ko je postal komunist, je pričel v okviru OF zbirati obleko, hrano in orožje za partizane. Dva meseca kasneje je sklenil, da se jim pridruži tudi sam. Na tem področju naj bi namreč ustanovili novo partizansko četo, kajti v prvih dneh novembra so sovražniki pobili ali ujeli skoraj vse borce Belokranjske čete. Ta se je tistikrat odpravila proti Krškemu polju, da bi skupaj z drugimi partizani preprečila izseljevanje Slovencev. Vendar niso mogli prekoračiti Krke in so po snegu gazili nazaj v Belo kra-

jino. Toda nekdo jih je izdal in sovražnik jih je presenetil. Tudi Jožeta Maliča so malo pred odhodom v gozdove v Črnomlju aretirali in ga zaprli. Najbrž ne čisto po naključju, kajti tudi tedaj je bilo po sredi izdajstvo. Kasneje so ga prepeljali v Ljubljano in mu v

začetku leta 1942 sodili pred italijanskim vojaškim sodiščem skupaj s še enaindvajsetimi drugimi belokranjskimi partizani in člani OF. Zaradi pomanjkanja dokazov so ga oprostili, vendar je bil do julija zaprt.

Sredi julija 1942 se je začela njegova pot po italijanskih zaporih: najprej v Castellfranco pri Modeni, nato pa so ga odpeljali na otok Lipari pri Siciliji. Ko so se julija 1943 izkrcali zavezniki na vzhodni obali Sicilije, so jih od tam preselili v srednjo Italijo. Tam je tudi doživel kapitulacijo Italije. Iz taborišča Carropoli pri Teramu je več skupin poskušalo po morju zbežati v Dalmacijo, ki je bila tistikrat svobodna. Uspelo ni nobeni. Štirim Slovincem, med njimi tudi njemu, pa se je posrečilo priti peš in z vlakom do Trsta. Januarja 1944 so se pridružili prvemu bataljonu XIX. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Srečka Kosoveca.

Kot partizan je bil Jože Malič vezist. Od brigadnega regerenta za zveze je napredoval do komandanta bataljona za zveze 30. divizije, ob koncu vojne pa je bil komandant radio-telegrafske šole IX. korpusa NOV.

Besedilo in slika: D. J.

Jože Malič

Obvestilo

borcem III. krajiške proletarske brigade

Vse borce III. krajiške proletarske brigade, ki živijo v občini Ljubljana Moste-Polje, prosimo, da se pisno javijo in pošljejo naslednje podatke: priimek in ime, očetovo ime, psevdonim (partizansko ime), rojstni datum in kraj, poklic pred vstopom v NOV, narodnost, od kdaj je bil v NOV oziroma v brigadi, bataljonu in četi, zadnji čin ali dolžnost, od kdaj je član ZKJ (ali SKOJ) in morebitna vojaška invalidnost.

Podatke, prosimo, pošljite neposredno na naslov: SUBNOR, Novi Beograd, ulica Otona Župančiča 29, Sekcija III. krajiške proletarske brigade.

OBCINSKI ODBOR
ZZB NOV
Ljubljana Moste-Polje

Popravek

Krajevna skupnost Hrušica — Fužine sporoča, da je v lanskem 20. številki Naše skupnosti na 4. strani pod sliko predsednika sveta KS Hrušica — Fužine pravilen njegov poklic vodja izmene v Kartonažni tovarni in ne obratovodja.

OŠ Polje pa sporoča, da je v isti številki avtorstvo risbe na naslovni strani njihovo.

Obema hvala za opozorilo in popravek.

Uredništvo

V SPOMIN

Naše Milene ni več

V predprazničnem vrvežu bližajočega se novega leta je malone neopazno ugasnilo življenje dr. Milene Kumar-Stamač, zdravnice specialiste splošne medicine v temeljni organizaciji zdravstvenega varstva Moste-Polje. Zločesta bolezen, zoper katero je sodobna medicinska znanost zaenkrat še brez moči, ji je vse bolj spodkopavala prej tako trdno zdravje, dokler je ni dokončno uničila. Na izrecno njeno željo je bila v turobnem sobotnem dopoldnevu pokopana zgolj v navzočnosti najbližjih sorodnikov, sodelavcev, prijateljev in znancev.

Življenjska pot dr. Stamačeve se v glavne ni razlikovala od poti, ki jo prehodi človek od svojega rojstva do trenutka, ko se zaposli in vključi v utrip družbene skupnosti. Rojena pred več kot petdesetimi leti v Radohovi vasi pri Stični, se je po končanem obveznem šolanju in na srednji šoli odločila za poklic zdravnice. Za doktorico celokupne medicine je promovirala leta 1950. Po opravljenem strokovnem izpitu za naziv zdravnice 1955. leta je leta 1972 uspešno opravila tudi strokovni izpit za zdravnico specialiste splošne medicine.

V zdravstvenem domu Moste je začela delati leta 1954. Prav v tem okolju so njena izredna delavnost, popolna predanost poklicu in z dodatnim izobraževanjem nenehno izpopolnjevano strokovno znanje našli nadvse plodno torišče dela.

Zaradi skokovitega naraščanja števila prebivalstva naše občine se je hitro večalo tudi število pacientov dr. Stamačeve. Vsako jutro, ko je med prvimi prihajala v svojo ordinacijo, jo je že čakalo nemajhno število bolnikov. Mnogi so jo tako vžjubili, da so bili njeni zvesti pacienti tudi po deset, petnajsti in več let. Za vse in vsakogar je našla prijazno besedo. Kot odličnega diagnostika, pa je tako rekoč nepogrešljivo ugotavljala naravo pacientove bolezni. Njena skrb se ni umirila prej, dokler ni zagotovila spoznala, da je pacient zunaj nevarnosti oziroma na varni poti k popolnemu okrevanju. V tihem zadovoljenju ji je bilo, če je zdravnik specialist, h kateremu je napotila svojega pacienta, potrdil njeno diagnozo in način začete zdravljenja.

Zaupajoč njeni temeljiti strokovnosti in razumni presoji, temelječi na pridobljenih izkušnjah zdravnice, žene, matere in angažirane delavke na področju samoupravnih odnosov znotraj skupnosti zdravstvenega doma, so ji bolniki pogosto zaupali tudi svoje povsem zasebne zadeve. Pred rekobesedno kot zgovorna je dr. Stamačeva znala z nekaj jedrnatimi besedami zaobjeti bistvo stvari in tako neposredno privedi v jedro navidezno zelo zapletenega problema. Prav zato pred vrati njene ambulante skoraj ni bilo takšnih, ki so si z lažjo pre-

tvezo poskušali izboriti pravico do neupravičenega bolniškega staleža. Vse te je dr. Stamačeva vljudno, vendar vedno odločno zavrnila in jih napotila na delo.

Posebno strokovno skrb in vse dragoceno bogastvo svoje osebnosti je razdajala zlasti zelo bolnim, ostarelim in borcem NOV. Ob pogostih obiskih na domu jim je prinašala krepilni optimizem, zagotavljala učinkovito terapijo in ves čas spremljala potek zdravljenja. Priljubljeno, kot je bila, so jo bolniki neredko klicali po telefonu tudi domov. Zavedajoč se, da je zdravnik vselej zdravnik, torej tudi tedaj, ko ni v službi, se je takšnim pozivom vedno odzivala in ustrezno ukrepala.

Kot zdravstvena delavka in samoupravljavka je v delovni skupnosti zdravstvenega doma Moste ter zunaj njega opravljala vrsto odgovornih nalog. Med drugim je bila tudi delegatka zbora družbenega dela v skupščini SR Slovenije. Tudi njen prispevek za to, da moščanski zdravstveni dom danes dela v bistveno bolj razmah kot pred leti, nikakor ni majhen. Žal ji ni bilo dano, da bi se lahko v celoti veselila vidnih sadov svojih dolgotrajnih prizadevanj.

Navzlic številnim dolžnostim in nemajhnim obveznostim pri delu in doma ni nikoli tožila o svojih težavah. Šele potem, ko smo zvedeli, da je bila operirana, smo se začeli zavedati, da je tudi naša zdravnica samo krhek človek tudi s svojimi tegobami in skrbmi. Draga zdravnica Milena! Nerada si misliš na dan, ko se ti bodo iztekla delovna leta in boš morala v pokoj. Tako zelo si bila navezana na svoj zavod, na sodelavce, na stotine in stotine pacientov, da si sploh nisi mogla predstavljati, kako bo takrat, ko se boš morala ločiti od vsega tega.

In vendar se je to zgodilo. Mnogo, mnogo prežgodač. Nikoli ne bo več tvojega prijaznega nasmeha, tvojih pretehtanih besed, tvojih tako blagodejno učinkovitih dejanj. V vsem tem si bila in boš ostala enkratna, nepogrešljiva in nanadomestljiva.

Naj bodo te skromne besede še en cvetoč nagel na tvoj mnogo prerani grob. Vsi, ki smo te poznali, te bomo ohranili v trajnem spominu.

Počivaj v miru!

V. T. A.

ZRVS • ZRVS • ZRVS • ZRVS

Ob visokem življenjskem jubileju je občinska konferenca ZRVS organizirala sprejem za svoje člane — rezervne vojaške starešine in jim podelila zlato, srebrne in bronaste plakete, priznanja ZRVS in knjižna darila. Na sliki: Predsednik OK ZRVS Franjo Bavec izroča zlato plaketo ZRVS našemu jubilarju generalmajorju Francu Sotlarju-Pavjanu. S. V.

VOLILNA SEJA

Sredi januarja je bila v prostorih občinske skupščine volilna seja občinske organizacije Rdečega križa. Za predsednico so ponovno izvolili Rozo Rus, za sekretarko pa Natalijo Šturm. Ob tej priliki so tudi sprejeli programska izhodišča za delo občinske organizacije v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981—1985.

D. J.

1. februar — dan računovodskih in finančnih delavcev

Med NOB je bilo v Jugoslaviji malo možnosti za kakršnokoli urejeno finančno poslovanje. Pa vendar se je — še posebej v Sloveniji — želja po organiziranju te dejavnosti pojavila že zelo zgodaj. Predpisi o narodnem davku posojilu svobode in kasneje posojilu narodne osvoboditve so bili prvi pomembni znanilci knjigovodskega reda in evidence. Toda šele z nastankom in večanjem osvobodjenih ozemelj je delo na tem področju lahko prav zaživelo. Ekonomski oddelek glavnega štaba NOV in PO Slovenije je 1. 1944 izdal dve brošuri s splošnimi navodili za blagajniško poslovanje in priredil dva tečaja, namenjena praktičnemu prikazu dela s financami. Iz zgodovinskih dokumentov je razvidno, da je tudi odsek za finance pri predsedstvu SNOS imel poseben oddelek za računovodstvo.

Lahko trdimo, da smo se Slovenci med prvimi v Jugoslaviji lotili uspešnega urejanja denarnega poslovanja. Za reševanje te problematike v državnem merilu pa pomeni prelomni datum 1. februar 1945. Predsedstvo AVNOJ je na ta dan izdalo odlok o enotnem računovodstvu in odlok o uvajanju enotnega računovodstva. Tako je mlada država dobila temelje urejene in enotne knjigovodske ter finančne službe. Zveza računovodskih in finančnih delavcev Jugoslavije je ta pomembni datum razglasila za svoj praznik.

In kakšno je današnje stanje na tem področju družbene dejavnosti? Končuje se obdobje poglobljene družbene in zakonodajne dejavnosti glede izvajanja določil zakona o združenem delu. S konkretizacijo novih ekonomskih kategorij se računovodski in finančni delavci vključujejo v nove družbenoekonomske odnose, kjer postaja združevanje dela in sredstev ob svobodni menjavi dela in naprednejših dohodkovnih odnosih osnovno vodilo nadaljnega samoupravnega družbenega razvoja. Nedvomno bomo izvajanje novih dohodkovnih odnosov, določeni z ustavo in podrobneje obdelanih v zakonu o združenem delu, zakonu o knjigovodstvu in drugih sistemskih zakonih, najhitreje uresničili z dobro organizirano finančno službo v tozdr.

Veliko število uredb, predpisov, odlokov in pravilnic — že samo na zveze predpise se jih nanaša kar 1500 — pomeni, da je vodenje računovodsko-financijskih poslov odgovorno delo. Ob vsem drugem delu je treba tudi delavcem v tozd nuditi kar najbolj natančne informacije, na katerih bodo temeljile njihove odločitve.

Primerne šolanje delavcev za ta poklic primanjkuje. Morda je vzrok tudi v zahtevnosti dela. Vsekakor bo treba več ljudi usmerjati v vrste računovodskih in finančnih delavcev in poiskati možne olajšave.

Naprom za reševanje teh problemov se bodo prav gotovo odzvali številni družbeni dejavniki, na čelu z družbenopolitičnimi organizacijami.

Povzel in zapisal
DUŠAN JEŽ

Upokojenci Indova smo se spet srečali

Že nekaj let se nas družbenopolitične organizacije Indova (prej Črevarna) spomnijo ob novem letu ter nas povabijo na tovariško srečanje. Tako je bilo tudi letos, ko so nam pripravili res prisrčen sprejem. Na uradnem delu so nas po domače obvestili o rezultatih gospodarjenja, o razvoju podjetja, o problemu lokacije, o združevanju dela in sredstev s KO-TO idr.

Veseli smo bili informacije, da črevarska stroka leta 1980 praznuje 80-letnico uradnega obstoja v Slove-

niji in da je bilo rojstvo te dejavnosti prav v našem podjetju.

Obveščeni smo bili, da so samoupravni organi sprejeli sklep, da se proslavljanje tega jubileja porazdeli skoz vse leto 1980 in to delavno ter z informiranjem prek javnih občil in s strokovnimi prispevki.

Ponosni smo, da tudi črevarska stroka dobiva ugled, družbeno priznanje in pomen ter da se naše minulo delo, ki smo ga opravljali v res težkih razmerah, danes ceni in spoštuje.

S spominskimi značkami in simboličnim darilom so naše tovariško srečanje še popestrili.

UPOKOJENCI INDOVA

Poziv našim bralcem!

V zadnjih nekaj mesecih smo dobili več pripomb glede raznašanja Naše skupnosti. Nekateri da prejmete po izvod, dva več, kot naj bi je dobili, nekateri pa da je sploh ne dobivate. Ponekod da raznašalci pustijo kar cele kupčke glasila pri vhodih v bloke, stolpnice, češ dragi stanovalci, postrezite si sami, višek pa smo doživeli, ko se je tak kupček znašel za nekim gnomom.

Ker je bilo več takih glasov krajevno in časovno nejasnih, vas prosimo, da nam vsakršno pomanjkljivost glede prejetja Naše skupnosti točno in čimprej sporočite. Le tako se bomo lahko takoj pogovorili s tistim raznašalcem, od koder bo prišel vaš glas. Naša skupnost sodi v vsako družino, tj. dobiti jo morate dvakrat mesečno na dom v svoj nabiralnik, oziroma na za to namenjeno mesto.

Želeč še naprej dobrega vsestranskega sodelovanja, vas tovariško pozdravljamo.

Uredništvo
Naše skupnosti

V spomin Lojzetu Židanu

Življenje je boj — in boj je življenje. To resnico si spoznal že kot mladenič, ko si skušal pomanjkanje, ki te je spremljalo domala vsa predvojna leta. A zato si se že zelo zgodaj vključil v delavsko gibanje, v kulturno organizacijo Svoboda in Vzajemnost v Zalogu. V tvojo hišo so prihajali vidni funkcionarji delavskega gibanja, borci za zmago delavskega gibanja. Sodeloval si pri raznih manifestacijah in na protestnih zborovanjih, ki jih je organizirala Svoboda v Zalogu.

Ko pa je prišla okupacija, tvoje delo ni ostalo skrito domačim izdajalcem in fašistom, ki so te kmalu aretirali in odpeljali v italijanska taborišča. Do kapitulacije Italije si prenašal vse muke taboriščnega življenja.

Po vrnitvi domov ni minil niti mesec dni, ko so te zopet aretirali — isti izdajalci, le okupator je bil drugi, še hušji kot prvi. Skupaj so nas odpeljali v zloglasno taborišče Dachau. Komaj mesec dni smo bili skupaj, pa si moral zopet na pot v taborišče Alach. Tam si moral prestatiti vse tegobe nemške krutosti. Ko pa je prišla težko pričakovana svoboda, kljub izrpanosti nisi čakal na prevoz iz Zloga po družini, po domači zemlji te je peš vodila domov!

V novi Jugoslaviji si se takoj vključil v obnovo domovine. Nešteto udarniških ur si opravil pri graditvi zadržnega doma in pri drugih akcijah. Bil si aktiven v raznih odborih, v zvezi borcev si deloval do konca svojega življenja.

nja. Veliko borcev si spremljal na njihovih zadnjih poteh z borčevskim prapromom.

Toda posledice internacije so se kmalu pokazale. Začela te je gladati bolezen moderne dobe. Skoraj tri leta si prestajal razne preglede in operacije. Vendar ti kljub vsemu razvoju zdravniške vede niso mogli ohraniti življenja. Zadnje tedne, ko smo te obiskovali, smo bili priče tvojeja trpljenja. Bolezen te je izčrpal do skrajnosti in utrujen si ji podlegel.

Tvoji prijatelji in sovaščani te bomo pogrešali na vsakem koraku. V imenu občinskega odbora zveze borcev, sekcije internirancev terenskega odbora zveze borcev Zalog in drugih organizacij ti kličemo: počivaj mirno poleg svojih staršev v domači zemlji.

Tvoji ženi, hčerka in v drugim sorodnikom po naše najiskrenejše sožalje.

FELIKS SEVŠEK